

TORNAR A L'INSTITUT: CONFLICTE, ESTRUCTURES I ESTELS. L'EXPERIÈNCIA DE LA CREADORA "EN RESIDÈNCIA" SVANTJE BUSSHOFF

Ara que tot just engegarem el nou curs i tornem a entrar a les aules amb nous creadors i creadores, és la vuitena col·laboració del Museu amb el programa **Creadors EN RESIDÈNCIA als instituts de Barcelona** (link al programa <https://www.enresidencia.org/ca>), fem una mirada al curs passat i a l'experiència de l'**Svantje Busshoff**. Aquesta artista va tenir una doble presència a l'institut Vall d'Hebron i al Museu amb la mostra **RE-PARAR**, i reflexiona aquí sobre el que va suposar la seva estada com a artista resident en aquest centre educatiu, el contacte amb l'alumnat i la revisió del seu propi procés de treball des d'una perspectiva nova.

El programa EN RESIDÈNCIA és sempre un espai d'intercanvi i d'experimentació per a totes les persones que hi participen, els i les artistes comparteixen les seves reflexions, temes d'interès i maneres de treballar amb un grup d'alumnes. Aquests per la seva banda posen en joc també les seves inquietuds i els seus imaginaris, per tal de portar a terme un procés creatiu compartit, un diàleg complex i ric a la vegada, com apunta l'Svantje Busshoff en aquest text.

Svantje Busshoff

Un dels dies més feliços de la meua vida va ser quan vaig deixar d'anar a l'escola. Em vaig prometre que mai hi tornaria i que tota la meua vida fugiria de les exigències d'aquesta institució. Però quan em van proposar la col·laboració amb el programa *En Residència* (Link a <https://www.enresidencia.org/es>), no vaig dubtar gaire en acceptar. Potser per la situació en què ens trobàvem, tot just sortint del confinament: qualsevol cosa que fes olor d'activitat o de futur era més que benvinguda.

O potser perquè en aquest moment sentia que tenia prou bagatge per compartir i em seduïa la idea de traspassar un saber molt personal a gent jove amb una realitat ben diferent a la meua. També em venia de gust exposar els meus valors i la meua obra artística a la crítica de persones amb qui normalment no tinc gaire contacte.

Que al final la tornada a l'institut fos una experiència molt positiva, va ser gràcies als nois i noies qui m'hi vaig trobar i als adults que m'han acompanyat en el projecte. Hem aconseguit compartir, intercanviar, passar-nos bé i, finalment, crear una obra conjuntament, que vam anomenar *Res no està trencat* (Link <https://www.museunacional.cat/ca/creadors-en-residencia-curs-2020-2021>)

Presentació i muntatge del projecte "Res no està trencat" a l'Institut vall d'Hebron.

Segons Foucault, l'escola, les presons i els manicomis són instruments per emmotllar els humans perquè funcionin en societat. L'estratègia per arribar a aquesta fita és tan definida com la fita mateixa i es basa en objectius, metodologies i avaluacions. S'elaboren projectes per tal que pas a pas els alumnes es vagin omplint del saber desitjat i al final es premia a tots aquells que han complert amb l'expectativa.

L'art, com l'entenc jo, no funciona així. Tampoc ho fa la vida. La creació queda mutilada, si s'apliquen rigorosament aquestes estratègies.

Abans de trobar-me en la situació d'haver de traslladar la meua manera de fer, els meus conceptes, els meus codis i normes a un projecte educatiu, no havia reflexionat sobre com treballar. Per què fer-ho? Tampoc reflexionem sobre els passos quan caminem. Ara però, tenia el dilema d'haver de complir mínimament amb una expectativa institucionalitzada. Vaig haver de qüestionar-me a mi i a la meua obra des d'una nova perspectiva.

Moments a l'institut Vall d'Hebron i al taller de l'Svantje Busshoff durant la seva participació a En residència

El conflicte té un enorme potencial creatiu i transformador. En trobar-se dos oposats ambdós tenen la voluntat d'imposar-se, ja siguin persones, conceptes o, fins i tot materials. Qui sap aprofitar d'aquest moment per conèixer-se, qüestionar-se, reafirmar-se o canviar, sempre hi surt guanyant. El conflicte ens dona l'oportunitat d'aprendre i créixer, és fricció, moviment i canvi. El conflicte no és dolent, però si que ho és sovint la mala gestió que se'n fa. Dos oposats sempre es determinen i per això es necessiten mútuament. Els contraris sempre van junts.

El meu conflicte amb l'exigència de la institució, molt orientada a un propòsit determinat (el que en alemany anomenem *zielgerichtet*) em va fer evident la meua manera de treballar.

El meu procés creatiu no aspira a assolir una fita determinada sinó que està guiat per un estel llunyà que apunta cap a una direcció però que no permet fixar una metodologia determinada.

Un estel representa una meta inassolible, per tant no hi haurà un final avaluable. Si determino exactament on vull arribar i el camí que agafaré per arribar-hi, em nego la possibilitat d'arribar més lluny, d'eixamplar els límits de la meua imaginació.

I, per a últim, l'estel forma part d'un sistema mòbil que m'inclou a mi mateixa com a un element més. No hi figuro com a subjecte aliè, sinó com a un actor més que condiciona i està condicionat pel moviment de cada element.

Al taller d'Svantje Busshoff

La fricció entre l'estructura fixe de la institució, i la flexibilitat i dinamisme dels meus processos, és una tensió semblant a la que es dóna en la meva obra artística. Les meves intervencions en estructures rígides, sigui reparant, esborrant, tapant o silenciant, pensen aquest conflicte amb els mans. Les reparacions que porto a terme, posen l'accent en les conseqüències d'un conflicte com pot ser una estructura trencada, el deteriorament o la imposició d'un material sobre l'altre.

En comptes d'aplicar una estratègia determinada, desenvolupo el meu treball com si fos un diàleg, sempre intentant fer justícia a la contraposició sense deixar de seguir aquell estel llunyà, reafirmant els meus propis valors. A mesura que creix l'obra, jo també creixo com a ésser humà.

Destalls de la mostra RE-PARAR a l'Espai educArt

Aquest procediment, no estructurat i ballarí, es mou lliurement en diferents direccions, temàtiques i materials, va endavant i endarrere, gira, s'atura, accelera sense cap lògica aparent. De tan en tant, quan estic prou desorientada, m'aturo, reuneixo els treballs i observo. Això pot durar molta estona o poca, però al final és el propi procés i els mateixos treballs els que m'ensenyen el camí a seguir. Un camí que sempre està il·luminat per la llum d'aquell estel **inabastable**.

M'he fet conscient de tot això al tornar a l'institut i gràcies al conflicte amb la institució i les seves regles i procediments. Però em caldria encara més espai per parlar de tot allò que m'han aportat els fantàstics alumnes de 2on A de l'institut vall d'Hebron i els adults que em van acompanyar el curs passat, moltes gràcies per aquesta aventura compartida!

Links

Svantje Busshoff <https://svantjebusshoff.net/>

PER SABER MÉS DEL PROJECTE

- Consulteu el blog de l'edició 2020-2021.
- Podeu recuperar la seva mostra RE-PARAR.
- També podeu veure el reportatge realitzat pel programa *Família barris* de betevé.
- Visualitzeu el vídeo Res no està trencat Svantje Busshoff EN RESIDÈNCIA a l'Institut Vall d'Hebron.